

5. Ідесіс І.В. Статути територіальних громад українських міст: проблеми теорії та практики : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02 «Конституційне право; муніципальне право» / І.В. Ідесіс. – Ужгород, 2016. – 222 с.

*Линдюк Святослав Степанович, аспірант
кафедри конституційного права України*

Національного університету «Одеська юридична академія»

ПОРІВНЯННЯ КОНСТИТУЦІЙНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕПУТАТІВ МІСЦЕВИХ РАД З ІНШИМИ ВИДАМИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Одним із видів юридичної відповідальності депутатів місцевих рад є конституційна відповідальність, дослідження якої залишається до кінця не розкритим. Вона становить собою відповідальність за порушення конституційного законодавства, зокрема таким є Розділ XI “Місцеве самоврядування” Конституції України. Однак для того, щоб дослідити цей інститут всесторонньо є необхідність у його порівнянні з іншими видами юридичної відповідальності, за які несуть відповідальність депутати місцевих рад.

Залежно від галузі, до якої належить юридична відповідальність, виділяють наступні її види: кримінальну, адміністративну, цивільно-правову, дисциплінарну, матеріальну.

Підстави настання кримінальної відповідальності за діяння вчинене суб’єктом кримінально-правової відповідальності передбачаються Кримінальним кодексом України [1]. В Кодексі не передбачається окремих складів злочинів за порушення норм Регламенту місцевої ради чи інших нормативно-правових актів даного представницького органу. Аналогічна ситуація із Регламентом іншого представницького органу - Регламенту Верховної Ради України. Але в той же час, в разі вчинення злочину й набрання законної сили обвинувальним вироком щодо депутата місцевої ради, чи іншої посадової особи місцевої ради, дана особа, відповідно на вимогу законодавства, не може виконувати свої представницькі функції. Наслідком даної ситуації є дострокове припинення повноважень. В регламентах місцевих рад є місцем формулюванням “повноваження міського голови можуть бути достроково припинені на підставі та у спосіб, передбачені чинним законодавством”, “повноваження міського голови можуть бути достроково припинені на підставі та у спосіб, передбачені чинним законодавством”, що поєднують кримінальну з конституційною відповідальністю.

До депутатів місцевих рад застосовується спеціальна процедура, передбачена ст.31 Закону України “Про статус депутатів місцевих ради” (Особливості повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення депутату місцевої ради), яка передбачає, що повідомлення про

підозру у вчиненні кримінального правопорушення депутату місцевої ради може бути здійснено відповідно Генеральним прокурором, заступником Генерального прокурора, керівником відповідної регіональної прокуратури. Також прокурор, який здійснив повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення депутату місцевої ради, повідомляє про це відповідну місцеву раду не пізніше наступного робочого дня з дня повідомлення про підозру. У свою чергу суд, який обрав запобіжний захід стосовно депутата місцевої ради, повідомляє про це відповідну місцеву раду не пізніше наступного робочого дня з дня застосування запобіжного заходу.”

В той же час, санкціями за порушення законодавства і регламенту місцевої ради не можуть вважатися підстави зазначені у пунктах 3, 6, 8 ч.1 ст.5, а також п.2 ч.2 ст.5 Закону України “Про депутатів місцевих рад”, а саме:

- припинення його громадянства України або виїзду на постійне проживання за межі України;
- визнання його судом недієздатним або безвісно відсутнім;
- його смерті;
- з особистою заявою депутата місцевої ради про складення ним депутатських повноважень.

Іншим видом юридичної відповідальності є адміністративна відповідальність, яка становить “особливу правову форму реакції держави на захист публічних і приватних інтересів, яка полягає в сукупності встановлених державою матеріальних і процесуальних норм, з метою спонукання правопорушника, який добровільно не бажає дотримуватися встановлених правил, до належної поведінки і покладання обов’язку зазнавати несприятливі для нього наслідки, а також досягнення мети попередження правопорушень.” [2, С.7]

Нормативно-правовим актом застосування до осіб, які вчинили адміністративне правопорушення є Кодекс України про Адміністративні правопорушення. [3] Нормами Кодексу не встановлюються санкції за порушення норм Регламенту місцевих рад. У зв’язку з цим, в разі вчинення правопорушення, за яким КУпАП передбачена відповідальність, то така відповідальність є адміністративною, а не конституційно-правовим.

Наступним видом юридичної відповідальності є цивільно-правова, яка визначається як форму державного примусу, пов’язаного із застосуванням санкцій майнового характеру, які спрямовані на відновлення порушених прав та стимулювання нормальних економічних відносин юридично рівноправних учасників цивільного обігу. [4, С.172-173] Суб’єктами цивільно-правової відповідальності є фізичні та юридичні особи, які вступають між собою в цивільно-правові відносини з приводу майна та особистих немайнових благ.

З урахуванням сутності цивільно-правових відносин, регламенти місцевих рад не містять норм, за які депутати несуть цивільно-правову відповідальність.

Ще одним видом юридичної відповідальності є дисциплінарна. Суб’єктом

дисциплінарного проступку може бути фізична осудна особа, яка перебуває у трудових правовідносинах (працівник) та вчинила дисциплінарний проступок. На порушника порушуються як загальні норми про дисципліну (КЗпП України, правила внутрішнього трудового розпорядку та ін.), так і спеціальні (закони, статuti, положення про дисципліну окремих категорій працівників).

Згідно галузевого законодавства, депутати місцевих ради не отримують заробітню плату за свою діяльність, та депутатство не є його роботою, адже “депутат місцевої ради здійснює свої повноваження, не пориваючи з виробничою або службовою діяльністю.”

Згідно ст.6 Закону України “Про статус депутатів місцевих ради” у трудових відносинах з місцевою радою перебувають “депутат місцевої ради, обраний секретарем сільської, селищної, міської ради, головою, заступником голови районної, обласної, районної у місті ради, працює у відповідній раді на постійній основі і не може суміщати свою службову діяльність з іншою роботою, у тому числі на громадських засадах (за винятком викладацької, наукової та творчої у позаробочий час), займатися підприємницькою діяльністю, одержувати від цього прибуток, якщо інше не передбачено законом (чи депутат, обраний головою постійної комісії з питань бюджету за рішенням обласної, Київської та Севастопольської міських рад).

У зв’язку з цим, ми вбачаємо, що дисциплінарну відповідальність можуть нести суб’єкти зазначені в ч.ч.2,3 ст.6 Закону України “Про статус депутатів місцевих ради”, а також працівники допоміжних органів місцевої ради, які незадовільно виконують покладені на них завдання і функції щодо технічного забезпечення діяльності представницького органу влади або порушують порядок, строки їх виконання тощо.

Матеріальна відповідальність має схоже співвідношення з конституційно-правовою відповідальністю, які і дисциплінарна відповідальність, адже її суттю є відповідальність працівників за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації внаслідок порушення покладених на них трудових обов’язків. [5] Відповідно, будь які матеріальні стягнення за певні дії депутатів є санкціями конституційно-правової діяльності.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

2. Крижановська В.А. Адміністративна відповідальність в адміністративному праві України: сучасне розуміння, нові підходи [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.lp.edu.ua/sites/default/files/dissertation/2016/3969/avtor_kryzhanovska.pdf.

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 року № № 8073-X [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

4. Гражданское право: учебник. В 2 т. Т. 1 / под ред. Е. А. Суханова. –

М. : БЕК, 1993. – С. 172-173.

5. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 №322-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/322-08/page4>.

*Денисова Анастасія Олександрівна, аспірантка кафедри
політичних теорій факультету психології, політології та соціології
Національного університету «Одеська юридична академія»*
**ПАРТІЙНИЙ ДИСКУРС ЩОДО СОЦІАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ В
УКРАЇНІ**

Політичні партії в Україні пройшли етапи важкого та неоднозначного становлення. Подолавши шлях від уламків «партії влади» радянських часів, орієнтованих на використання адміністративного ресурсу до технологічних проєктів, спрямованих на маніпуляції громадською думкою у ході виборчих кампаній. Відповідно, трансформувався і партійний дискурс. Сучасні партії активно використовують мас-медіа з метою створення штучних політичних іміджів. Основними суб'єктами у процесі формування партійного дискурсу виступають політичні лідери, які напряму звертаються до масової аудиторії. Це, а також фактична відсутність ідеологічної складової (за деякими виключеннями) обумовлює специфіку сучасного партійного дискурсу, його змістовне наповнення.

Програми політичних партій є важливою складовою партійного дискурсу, хоча вони й залишаються переважно формальними документами. Очевидно, що у програмах вітчизняних партій можна «...знайти одночасно дерегуляцію та підтримку «вітчизняного виробника», зниження податків та підвищення соціального захисту, боротьбу з монополіями та концентрацію земельних ресурсів у власності держави, зниження інфляції та індексацію зарплат і пенсій тощо» [1].

Проблематика соціальної держави присутня у партійних програмах більшості партій. Варто погодитись із тим, що «Оскільки нині модель соціальної держави в Україні законодавчо не закріплена, то проблема набуває практичного значення... у світовій науці тлумачиться неоднозначно, і навіть для визначення поняття використовується недостатньо диференційований ряд – «соціальна держава», «соціальна правова держава», «держава добробуту», «держава соціальних послуг» тощо» [2].

На різних етапах державотворення у партійному дискурсі феномен «соціальної держави» розглядався у відмінних контекстах, але завжди посідав важливе місце. У сучасних умовах актуалізується з'ясування сутності соціальної держави та шляхів її розбудови в умовах збройного конфлікту на Сході України, анексії Криму, проголошеного курсу на децентралізацію та широкого кола реформ в Україні, у центрі яких – завдання побудови правової соціальної держави.